

Jerzy Nowosielski

Urodził się w 1923 r. i zmarł w 2011 r. w Krakowie. Studiował w Kunstgewerbeschule oraz na Wydziale Malarstwa w krakowskiej ASP (1945–1947). Członek Grupy Młodych Plastyków (1945–1949), od 1957 r. członek i założyciel Grupy Krakowskiej. Pedagog w WSSP w Łodzi (1957–1962), a od 1962 r. w krakowskiej ASP, gdzie w 1976 r. uzyskał tytuł profesora. Prace m.in. w Japonii, Szwajcarii i w Stanach Zjednoczonych. W 1996 r. wraz z żoną Zofią powołał Fundację Nowosielskich. W 2000 r. otrzymał tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Malarz, rysownik, scenograf, pedagog, autor monumentalnych kompozycji ściennych świeckich i sakralnych.

Jeden z najwybitniejszych klasyków współczesności. Całe życie wierny sobie i swoim przekonaniom, również w czasach stalinowskich – kiedy inni poddali się socrealizmowi, on projektował scenografię, wykonywał też polichromie w cerkwiach i kościołach. Odporny na mody, stworzył własny język malarski – lapidarny, oszczędny w formie. Niezależnie od tego, czy uwieczniał kościółki, akty, czy pejzaże, zawsze uważał, że każdy obraz jest ikoną, tzn. obrazem, który nie ukazuje zmiennego wizerunku rzeczy, ale ukryty w nim boski sens. Ikona jest uniwersalnym, jak mawiał: „malarskim sposobem organizowania wizji człowieka, twarzy ludzkiej, ciała ludzkiego w taki sposób, aby jak najwięcej elementów cielesnych rzeczywistości przenieść na wyższe piętra świadomości duchowej człowieka”. Interesowały go i abstrakcja geometryczna, i elementy figuracji. Dopiero ikona uświadomiła mu, że te dwie tendencje w sztuce się nie wykluczają – wręcz przeciwnie, w każdym dobrym obrazie muszą współistnieć.

Jego twórczość kojarzona jest przede wszystkim z tajemniczymi pięknosciami. Według artysty, niewiasta symbolizuje Kościół, jej sylwetka przypomina kształt barokowych kopuł. Kobieta i Kościół to tylko pozorna sprzeczność. Pomiedzy grzechem a świętością istnieje pewna tajemna więź. O swojej sztuce Nowosielski mówił, że jest figuracją erotyczną. Był piewą, koneserem kobiecej urody, ale także autorem wymakowanych abstrakcji (nazywał je emanacją bytów subtelných, czyli aniołów), krajobrazów miast byle jakich, uwieczniał także banalne przedmioty codziennego użytku. Tworzył również autentyczne ikony według tradycyjnych reguł sakralnego malarstwa wschodniego Kościoła. Pierwsze powstały w latach 40., kiedy Nowosielski po maturze postanowił zostać mnichem i wstąpił do nowicjatu Ławry św. Jana Chrzyciela pod Lwowem. Choć mnichem nie został (nauki przerwała choroba), na zawsze zachował zainteresowanie teologią. Ochrzczony w Kościele unickim, z własnego wyboru został prawosławnym. Tworzył ikonostasy, drogi krzyżowe, wizerunki Chrystusa i Bogurodzicy, które należą do najwybitniejszych osiągnięć współczesnej sztuki sakralnej. Inspirowały go sztuka bizantyjska, impresjonizm, dorobek surrealistów, a także dokonania malarzy naiwnych. Nowosielski nigdy nie interesował się polityką ani ekonomią, skupił się na sprawach duchowych. Nie godził się na mechanizmy rządzące współczesnym skomercjalizowanym światem sztuki, podporządkowanym modzie i rutynie.

